

poboru akcyzy (z zapłaconą akcyzą). Należy podkreślić, że zwykle kontrahent podejmuje ostateczną decyzję co do formy wyprowadzenia paliwa dopiero w momencie podpisania umowy lub nawet bezpośrednio przed odbiorem danej partii paliwa.

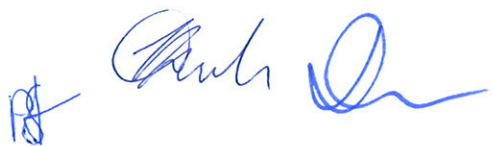
Równocześnie należy zaznaczyć, że w ocenie Biura Rezerw i Zapasów Interwencyjnych Paliw, rozważenia wymaga zasadność uwzględniania podatku akcyzowego (ok. 50% ceny) w planach finansowych Agencji, co w konsekwencji zaciemnia obraz oceny realizacji budżetu. ARM nie jest odbiorcą końcowym i podatek akcyzowy nie obciąża jej budżetu (w systemie poboru podatku akcyzowego, ARM odprowadza jedynie podatek wpłacony przez kupującego). Podatek akcyzowy występuje w planie finansowym zarówno po stronie przychodów jak i kosztów. ARM nie prowadzi również obrotu paliwem w celach handlowych.

Wykonanie planu przychodów ze sprzedaży bez uwzględnienia akcyzy wynosi 92,7%. Brak pełnego wykonania planu przychodów (bez akcyzy) wynikało głównie z braku uzyskania planowanych przychodów ze sprzedaży benzyny silnikowej z zapasów państwowych w ramach rotacji w wysokości 11 768 tys. zł (bez akcyzy i opłaty paliwowej⁴⁷), gdyż nie było konieczności przeprowadzenia odświeżenia. Powodem odstąpienia od sprzedaży benzyny ujętej w planie było dokonanie przesunięcia na zapasy państwowe 8,7 tys. m³ benzyny silnikowej odświeżonej w ramach rezerw państwowych w 2009 r., a do rezerw państwowych przeniesiono 8,4 tys. m³ tego paliwa, które zostało następnie sprzedane w ramach planowanych zwolnień. Przyjęcie takiego rozwiązania pozwoliło na uniknięcia poniesienia przez Agencję dodatkowych kosztów związanych z wymianą rotacyjną. Rozwiązanie takie zostało przewidziane w *planie finansowo-rzeczowym na 2010 r. zapasów państwowych ropy naftowej i produktów naftowych utrzymywanych przez ARM*, zatwierdzonym przez Ministra Gospodarki w dniu 21 maja 2010 r. (plan opracowano na podstawie obwieszczenia Ministra Gospodarki ogłoszonego w dniu 19 marca 2010 r.⁴⁸, co stanowiło podstawę jego opracowania).

W 2010 r. uzyskano również niższe niż planowano przychody ze sprzedaży zbóż (plan 36 000 tys. zł, wykonanie 32 481 tys. zł, tj. 90,2% planu), półtusze wieprzowych (plan 76 733 tys. zł, wykonanie 70 510 tys. zł, tj. 91,9% planu). Niższe przychody ze sprzedaży zbóż wynikały z różnic cenowych sprzedaży prowadzonej w systemie giełdowym po cenach rynkowych, przy 100% wykonaniu ilościowego planu sprzedaży.

⁴⁷ Łącznie z akcyzą 25 655 tys. zł – akta str. 673

⁴⁸ Obwieszczenie Ministra Gospodarki w sprawie wielkości średniego dziennego przywozu netto ropy naftowej (...) - MP Nr 17, poz. 184.

W przypadku półtuszu plan ilościowy wykonany został w 99,6% (półtusze przeznaczone do sprzedaży w całości objęte były umowami sprzedaży, z tego 15 ton wydano z magazynu na początku stycznia 2011 r. Przyczyną niższej wartości sprzedaży półtuszu była również sytuacja podażyowo-popytowa na rynku półtuszu wieprzowych.

3. Okoliczności wpływające na obniżenie kosztów (wykonanie w 77,9%)

Obniżenie wykonania kosztów ogółem wynikało z mniejszej akcyzy niż planowano, niższych o 9% w stosunku do planu kosztów utrzymywania towarów w magazynach obcych (w wyniku wynegocjowania niższych stawek niż założono w planie), obniżenia kosztów w wyniku odstąpienia od planowanej rotacji paliw, niższe od planowanych o ok. 10% kosztów funkcjonowania ARM w wyniku racjonalnego wydatkowania środków finansowych.

4. Okoliczności zaplanowania akcyzy i VAT w kwocie 75 604 tys. zł (w tym akcyza 75 604 tys. zł), a wykonanie wyniosło tylko 255 tys. zł (w tym akcyza 1 tys. zł), tj. 0,3% planu

W związku z tym, że akcyza występuje zarówno w przychodach ze sprzedaży jak i w kosztach wyjaśnienie tej kwestii jest analogiczne jak w przypadku podanej poprzednio analizy występowania akcyzy w przypadku sprzedaży.

5. Okoliczności wystąpienia innych kosztów finansowych w 2010 r. w kwocie 781 tys. zł, przy planie 1 500 tys. zł, tj. 50,1%.

Inne koszty finansowe obejmują przede wszystkim ujemne różnice kursowe oraz odpisy aktualizujące wartość należności (naliczone odsetki od wierzytelności). Poniesione niższe koszty od planowanych wynikały głównie z umorzenia postępowań egzekucyjnych i zakończenia postępowań, w wyniku czego zmniejszyła się wartość wierzytelności.

[akta kontroli str. 503-505, 661-663, 813-821]

Wydatki na delegacje krajowe w ARM uległy obniżeniu z 230 766,92 zł w 2009 r. do 219 691,29 zł w 2010 r., a na delegacje zagraniczne z 51 328,50 zł w 2009 r. do 39 279,35 zł w 2010 r. Wydatki na utrzymanie pomieszczeń biurowych w siedzibie Centrali ARM w Warszawie w 2010 r. wynosiły 3 258 374 (104% kosztów z w 2009 r.). Wzrost kosztów na utrzymanie pomieszczeń biurowych wynikał głównie z konieczności przeprowadzenia remontów w pomieszczeniach biurowych na IV piętrze, które wynosiły 90 750 zł (w 2009 r. remontów nie przeprowadzano). Główną pozycją na utrzymanie biur stanowił czynsz, który wynosił w 2010 r. 2 158 069 zł (2 220 674 zł w 2009 r.). Obniżenie czynszu w 2010 r. wynikało z przeliczeń kursu USD i EURO, wg których określanych jest czynsz (stawki czynszu w USD i EURO w 2009 r. i 2010 r. były takie same).

[akta kontroli str. 997-999, 1053]

4.1. Przychody z tytułu dotacji budżetowej i sposób wykorzystania kwot dotacji

W planie finansowym ARM przewidziano dotację celową w łącznej wysokości 94 699 000 zł. Dotacja ta miała zostać przeznaczona na realizację zadań związanych z utrzymaniem rezerw państwowych i zapasów państwowych paliw. Na realizację ww. zadań Agencja zawarła w dniu 8 lutego 2010 r. umowę⁴⁹ z Ministrem Gospodarki. W umowie przewidziano kwotę dotacji celowej 94 699 000 zł na realizację zadania polegającego na częściowym sfinansowaniu przez Agencję: kosztów zakupu towarów do rezerw państwowych oraz kosztów utrzymywania zapasów państwowych ropy naftowej i produktów naftowych, a także kosztów gospodarowania rezerwami państwowymi (§ 2 umowy). Termin wykonania zadań przewidziany do sfinansowania dotacją określono zgodnie z § 7 umowy na 15 grudnia 2010 r. Powyższa dotacja zgodnie z § 4 miała być wypłacana w dwóch transzach – pierwsza w wysokości 40 000 000 zł w terminie do 14 dni od zawarcia umowy, a druga w wysokości 54 699 000 zł do dnia 30 kwietnia 2010 r. Pierwszą transzę przekazano 1-2 dni po zawarciu umowy (kwotę 12 500 000 zł w dniu 9 lutego 2010 r., a kwotę 27 500 000 zł w dniu 10 lutego 2010 r.).

Druga transza została przekazana w następujących terminach: kwotę 20 000 000 zł przekazano w dniu 8 kwietnia 2010 r., kwotę 32 000 000 zł w dniu 27 kwietnia 2010 r., a kwotę 2 699 000 zł w dniu 29 kwietnia 2010 r.

[Dowód: akta kontroli str. 137-167]

W dniu 30 marca 2010 r. Agencja złożyła sprawozdanie z rozliczenia pierwszej transzy dotacji w kwocie 40 000 000 zł, a w dniu 16 sierpnia 2010 r. z rozliczenia drugiej transzy w kwocie 54 699 000 zł. Sprawozdanie merytoryczne i finansowe dotyczące rozliczenia pełnej kwoty dotacji celowej Agencja złożyła w dniu 13 października 2010 r. Wszystkie powyższe sprawozdania zostały zaakceptowane przez Ministra Gospodarki bez zastrzeżeń odpowiednio w dniach: 21 czerwca 2010 r., 16 sierpnia 2010 r. i 5 listopada 2010 r.

Agencja wykorzystała w planowanym terminie (wg umowy do 15.12.2010 r. – wykorzystanie do 28.07.2010 r.) i zgodnie z przeznaczeniem określonym w umowie całość dotacji celowej w kwocie 94 699 000 zł. Rachunki i faktury dotyczące zakupów i kosztów finansowanych z dotacji zostały przekazane do MG, jako załączniki do sprawozdań cząstkowych z rozliczenia dotacji. Zgodnie z zapisami § 9 ust. 4 umowy, odsetki od kwot dotacji w łącznej wysokości 153 045,08 zł, pomniejszone o koszty przelewów 731 zł,

⁴⁹ Umowa Nr IV/3/50003/2800/DSO/10 z dnia 8 lutego 2010 r. podpisana przez Ministra Gospodarki Waldemara Pawlaka i Prezesa ARM Jacka Bąkowskiego.

tj. w wysokości 152 314,08 zł zostały przekazane w dniu 28 lipca 2010 r. na rachunek Ministerstwa Gospodarki prowadzony w Narodowym Banku Polskim – Oddział Warszawa.

Zgodnie z zapisami umowy z dnia 8 lutego 2010 r. o przekazanie dotacji, Agencja zapewniła finansowanie zadań z wyodrębnionego rachunku bankowego prowadzonego w Banku Gospodarstwa Krajowego (§ 3 ust. 4). ARM zgodnie z § 5 ust. 2 umowy zapewniła wydzielenie analityki dla poszczególnych kont bankowych (wyodrębnionego w Centrali i pomocniczych w Oddziałach Terenowych) na koncie 131 z wyszczególnieniem środków otrzymanych z dotacji oraz wydatków z niej dokonywanych. Zgodnie z § 5 ust. 3 Agencja klasyfikuje dokumentację związaną z rozliczeniem dotacji wg kategorii archiwalnej akt B5⁵⁰, co umożliwia jej przechowywanie przez okres 5 lat, tak jak to określono w umowie, w umowie o dotację zawartą z MG. Kontrolujący nie stwierdzili przypadków wydatkowania dotacji na inne cele niż określone w umowie.

[akta kontroli str. 147-167, 655, 749-797]

4.2. Przychody z tytułu wynajmu powierzchni magazynowej

Plan przychodów Składnic z tytułu wynajmu powierzchni magazynowej w 2010 r. wynosił 11,2 mln zł. (plan na 2009 r. 10,7 mln zł) i został wykonany w kwocie około 11,4 mln zł, tj. w 101,8 % planu. Wykonanie przychodów uzyskanych z powierzchni magazynowych w 2010 r. było wyższe o ok. 100 tys. zł od wykonania 2009 r. (wykonanie 2009 r. wynosiło 11,3 ml zł). Wykorzystanie powierzchni magazynowej na koniec roku 2010 r. wynosiło 75,1% (76,5% w 2009 r.).

[Dowód: akta kontroli str. 389-401]

Z wyjaśnienia Dyrektora Biura Audytu Wewnętrznego ARM⁵¹ wynika, że w celu zwiększenia konkurencyjności magazynów Agencji podejmowane były działania inwestycyjne w celu ich modernizacji, podniesienia standardu i obniżenia kosztów eksploatacji (modernizacje magazynów, modernizacje sieci grzewczych, zakupy dodatkowego wyposażenia itp.), co omówiono w dalszej części protokołu - pkt 5 wydatki inwestycyjne i remontowe.

[akta kontroli str. 391-395]

5. Wydatki inwestycyjne i remontowe

W planie finansowym ARM na rok 2010 zaplanowano kwotę 7 000 tys. zł na nakłady na roboty budowlane, inne przedsięwzięcia inwestycyjne i zakupy inwestycyjne, z czego:

⁵⁰ Kategoria B5 zgodnie z Rzeczowym wykazem akt dla Centrali i Oddziałów Terenowych ARM, co pozwala na zachowanie terminu określonego w umowie z Ministerstwem Gospodarki przez okres 5 lat

- 4 708 tys. zł zaplanowano na roboty budowlane, inne przedsięwzięcia inwestycyjne (największą pozycję wynoszącą 2 185 tys. zł stanowiły nakłady związane z modernizacją budynków magazynowych i innych obiektów), co stanowiło 67,3% całości nakładów,
- 2 292 tys. zł zaplanowano na zakupy inwestycyjne (największą pozycję wynoszącą 750 tys. zł stanowił zakup oprogramowania), co stanowiło 32,7% całości nakładów.

[Dowód: akta kontroli str. 109]

Prezes ARM poinformował Ministra Gospodarki pismem z dnia 17 września 2010 r.⁵² o zamiarze wykonania nieplanowanych robót budowlanych o wartości 245 tys. zł niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania Składnic Agencji oraz alokacji kwoty 295 tys. zł z nakładów przyznanych na roboty budowlane do zakupów inwestycyjnych w celu zakupów i wdrożenia zasilania awaryjnego w serwerowniach ARM (kwota 145 tys. zł) oraz w celu zakupu wózków widłowych (kwota 150 tys. zł). W związku z realizacją zamierzeń, o których mowa powyżej uległ zmianie plan nakładów na roboty budowlane, inne przedsięwzięcia inwestycyjne i zakupy inwestycyjne ARM na rok 2010, przy zachowaniu łącznej kwoty nakładów na poziomie 7 000 tys. zł, z czego:

- 4 413 tys. zł zaplanowano na roboty budowlane, inne przedsięwzięcia inwestycyjne, co stanowiło 63% całości nakładów,
- 2 587 tys. zł zaplanowano na zakupy inwestycyjne, co stanowiło 37% całości nakładów.

Wszystkie dodatkowe zadania były sfinansowane ze środków pochodzących z oszczędności uzyskanych przy realizacji pozostałych zaplanowanych inwestycji.

[Dowód: akta kontroli str. 523-527, 683]

Prezes ARM poinformował Ministra Gospodarki pismem z dnia 16 listopada 2010 r.⁵³ o zamiarze wykonania alokacji kwoty 500 tys. zł z nakładów przyznanych na roboty budowlane do zakupów inwestycyjnych w celu:

- zakupu nieruchomości przylegającej do Składnicy w Szepietowie, na której w przyszłości ARM planuje wybudować lądowisko dla helikopterów,
- zakupu wózków,
- zakupu regałów magazynowych,
- innego wyposażenia w Składnicach m.in.: nawilżacze powietrza, zasilacze UPS.

⁵¹ Wyjaśnienia znak BAW-0910-JWŁ-35/11 z dnia 7.02.2011 r. Dyrektora Biura Audytu Wewnętrznego Tomasza Pośnika.

⁵² Pismo znak BFK-0710-3-1673/10 z dnia 17 września 2010 r. podpisane przez Jacka Bąkowskiego Prezesa ARM.

⁵³ Pismo znak BFK-0710-4-1979/10 z dnia 16 listopada 2010 r. podpisane przez Jacka Bąkowskiego Prezesa ARM.

W związku z realizacją zamierzeń, o których mowa powyżej uległ zmianie plan nakładów na roboty budowlane, inne przedsięwzięcia inwestycyjne i zakupy inwestycyjne ARM na rok 2010, przy zachowaniu łącznej kwoty nakładów na poziomie 7 000 tys. zł, z czego:

- 3 913 tys. zł zaplanowano na roboty budowlane, inne przedsięwzięcia inwestycyjne, co stanowiło 55,9% całości nakładów,
- 3 087 tys. zł zaplanowano na zakupy inwestycyjne, co stanowiło 44,1% całości nakładów.

Wszystkie dodatkowe zadania były sfinansowane ze środków pochodzących z oszczędności uzyskanych przy realizacji pozostałych zaplanowanych inwestycji.

[Dowód: akta kontroli str. 529-531]

MG nie zgłosiło sprzeciwu do zmian planu nakładów na roboty budowlane, inne przedsięwzięcia inwestycyjne i zakupy inwestycyjne ARM na rok 2010.

[Dowód: akta kontroli str. 671-673]

ARM wykonała 98,4% skorygowanej wersji planu nakładów na roboty budowlane, inne przedsięwzięcia inwestycyjne i zakupy inwestycyjne, w tym:

- 99,1% w części zaplanowanej na roboty budowlane, inne przedsięwzięcia inwestycyjne (w poszczególnych pozycjach wykonanie wynosiło pomiędzy 97% a 100%),
- 97,5% w części zaplanowanej na zakupy inwestycyjne (w poszczególnych pozycjach wykonanie wynosiło pomiędzy 94,6% a 99,9%).

[Dowód: akta kontroli str. 533]

ARM wykonała w 2010 r. planowane roboty budowlane oraz inne przedsięwzięcia inwestycyjne na kwotę 3 878,5 tys. zł, z czego kwota wynosząca 2 265,8 tys. zł (58,4% całości wykonanych robót budowlanych oraz innych przedsięwzięć inwestycyjnych) dotyczyła modernizacji budynków magazynowych i innych obiektów, kwota 199 tys. zł dotyczyła termomodernizacji, kwota 1 353,1 tys. zł dotyczyła modernizacji instalacji, sieci i infrastruktury m.in. elektrycznej, wodnej, teleinformatycznej, kwota 13,6 tys. zł dotyczyła budowy lądowiska w Szepietowie a kwota 47 tys. zł dotyczyła budowy oczyszczalni ścieków w Składnicy Niemce.

ARM wykonała planowane zakupy inwestycyjne na kwotę 3 009,8 tys. zł, z czego kwota wynosząca 1 728,3 tys. zł (57,4% całości zakupów inwestycyjnych) dotyczyła pozycji związanych z informatyzacją Agencji (zakupy oprogramowania o wartości 716,1 tys. zł, zakupy związane z infrastrukturą IT o wartości 417,7 tys. zł, zakupy związane z zintegrowanym systemem informatycznym o wartości 594,5 tys. zł) a pozostała kwota

wynosząca 1 281,5 tys. zł (42,69% całości zakupów inwestycyjnych) związana była z funkcjonowaniem Składnic Agencji (zakupy wózków widłowych i innych wózków o wartości 603,7 tys. zł, zakupy regałów magazynowych o wartości 283,9 tys. zł, zakupy innych maszyn i urządzeń o wartości 289,5 tys. zł, zakup nieruchomości w Szepietowie o wartości 104,4 tys. zł).

[Dowód: akta kontroli str. 535-537]

Oprócz ww. wydatków inwestycyjnych w 2010 r. ARM poniosła nakłady na wykonanie remontów oraz konserwacji budynków i budowli w kwocie 2 456,5 tys. zł, z czego 2 089,2 tys. zł wykonano systemem zleconym a 367,3 tys. zł wykonano systemem gospodarczym. Wartość wszystkich wykonanych w Agencji w 2010 r. zadań (w ilości 36), dotyczących robót remontowych o wartości powyżej 10 tys. zł mieściła się w przedziale od 15,8 tys. zł do 154,3 tys. zł. Powyższe remonty dotyczyły głównie remontów tynków, pokryć dachowych, bram, basenów ppoż., posadzek, instalacji oświetlania i elektrycznej.

[Dowód: akta kontroli str. 539-541]

6. Zatrudnienie, wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń

Dane dotyczące zatrudnienia⁵⁴ i wynagrodzeń w latach 2009 i 2010 przedstawiono poniżej:

Wyszczególnienie	2009			2010					9:4
	Wykonanie			Plan		Wykonanie			
	Przeciętne zatrudnienie	Wynagrodzenie	Przeciętne wynagrodzenie miesięczne na 1 etat	Zatrudnienie	Wynagrodzenie	Przeciętne zatrudnienie	Wynagrodzenie	Przeciętne wynagrodzenie miesięczne na 1 etat	
	osób	tys. zł	Zł	osób	tys. zł	Osób	tys. zł	zł	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	%
Ogółem, w tym:	629,70	32 174	4 258	730	35 506	646,62	34 387	4 432	104,1
- Zarząd	1,00	233	19 428	2	-	1,00	298	24 833	127,8
- administracja	628,70	31 941	4 234	728	-	645,62	34 089	4 400	103,9

[Dowód: akta kontroli str. 345]

W planie finansowym Agencji na 2010 rok przewidziano liczbę zatrudnionych w wysokości 730 (w przeliczeniu na pełne etaty). Wykonanie planu zatrudnienia w 2010 r. wyniosło 646,62 pełnego etatu, czyli 88,6% planu i wzrosło o 4,1% w porównaniu do stanu zatrudnienia w 2009 r., które wynosiło 629,70 pełnego etatu. ARM zaplanowała na wynagrodzenia osobowe kwotę 35 506 tys. zł przy czym wykonała 96,9% planu. W 2010 roku w porównaniu do roku 2009 nastąpił wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia przypadającego na etat z 4 258 zł na 4 432 zł tj. o 4,1 %.

[Dowód: akta kontroli str. 345]

⁵⁴ Przeciętne zatrudnienie w osobach w przeliczeniu na pełne etaty.

Dyrektor BAW wyjaśnił⁵⁵, że brak realizacji przez ARM planu zatrudnienia w 2010 r. był spowodowany czynnikami niezależnymi od Agencji, w tym: późniejszym niż zaplanowano uchwaleniem *ustawy o rezerwach strategicznych* oraz pracami Rady Ministrów nad ustawą mającą na celu ograniczenie zatrudnienia m.in. w ARM.

Dyrektor BAW wyjaśnił⁵⁶, że w 2010 roku występowały w ARM braki w zatrudnieniu w Biurze Prawnym, Biurze Audytu Wewnętrznego, Biurze Organizacyjnym, co było spowodowane m.in. mało atrakcyjnymi wynagrodzeniami oferowanymi przez Agencję.

Dyrektor BAW wyjaśnił⁵⁷, że wzrost przeciętnego wynagrodzenia o 4,1% był spowodowany obowiązkami ARM wynikającymi z podniesienia płacy minimalnej, dostosowaniem wynagrodzeń pracowników przeszeregowanych na wyższe stanowiska do widełek płacowych określonych w Regulaminie Wynagradzania, jednostkowymi podwyżkami wynagrodzeń mających na celu zatrzymanie pracowników dysponujących dużą wiedzą i kwalifikacjami pożądanymi na rynku pracy, okresowym podniesieniem premii dla pracowników, na których nałożono dodatkowe zadania, przyznaniem nagród dla pracowników pracujących przy wdrożeniu zintegrowanego systemu informatycznego i dla pracowników opracowujących procedury związane z przejęciem nowych zadań wynikających z *ustawy o rezerwach strategicznych* (łącznie kwota nagród oraz premii w ARM w roku 2010 wynosiła 23,6% kwoty wynagrodzeń a w roku 2009 wynosiła 24%).

[Dowód: akta kontroli str. 507-515]

Zatrudnienie na dzień 31 grudnia 2009 r. wyniosło 639,55 etatu⁵⁸ (645 osób) a na dzień 31 grudnia 2010 r. wyniosło 667,6 etatu⁵⁹ (676 osób).

W 2010 r. Agencja nawiązała stosunek pracy z 45 osobami (43,5 etatu⁶⁰) a rozwiązała z 14 osobami (13,8 etatu⁶¹), w tym za porozumieniem stron z dziesięcioma osobami oraz po jednym przypadku: za wypowiedzeniem przez pracownika, za wypowiedzeniem przez pracodawcę, z upływem czasu, na który umowa była zawarta, z powodu śmierci pracownika.

[Dowód: akta kontroli str. 879-881]

⁵⁵ Pismo znak BAW-0910-JWL-54/11 z dnia 21 lutego 2011 r. podpisane przez Tomasza Pośnika p.o. Dyrektora Biura Audytu Wewnętrznego ARM.

⁵⁶ Pismo jak wyżej.

⁵⁷ Pismo jak wyżej.

⁵⁸ Zatrudnienie w osobach w przeliczeniu na pełne etaty.

⁵⁹ Jak wyżej.

⁶⁰ Jak wyżej.

⁶¹ Jak wyżej.

Dyrektor BAW wyjaśnił⁶², że zwiększenie zatrudnienia w 2010 r. wynikało z zatrudnienia pracowników na nie obsadzone dotychczas stanowiska w ARM (m.in. w BAW, Biurze Prawnym, Biurze Infrastruktury i Logistyki, Biurze Teleinformatyki) oraz pozyskaniem nowych kontrahentów na wolne powierzchnie magazynowe w Składnicach Agencji i remontami przeprowadzanymi w 2010 r. przez ARM metodą gospodarczą. Największy wzrost zatrudnienia odnotowano na stanowisku robotnika gospodarczego (z 31 osób/etatów na 49 osób/etatów).

[Dowód: akta kontroli str. 881]

7. Zobowiązania i należności oraz sprawozdawczość z tego zakresu

7.1. Należności Agencji Rezerw Materiałowych

Należności krótkoterminowe według stanu na dzień 31 grudnia 2010 r. wynosiły 47 767 213,93 zł (79 195 697,82 na koniec 2009 r.). Główną pozycję należności na koniec 2010 r. stanowiły należności z tytułu dostaw i usług w kwocie 41 424 977,16 zł (3 364 181,97 zł na koniec 2009 r.). Wzrost należności z tego tytułu spowodowany był sprzedażą oleju napędowego w grudniu 2010 r. z terminem zapłaty w styczniu 2011 r. Należności z tytułu podatków, ubezpieczeń i opłat uległy obniżeniu z 30 327 724,83 tys. zł na koniec 2009 r. do 6 146 722,51 zł na koniec 2010 r. Obniżeniu uległy również należności pozostałe (pożyczki mieszkaniowe udzielane pracownikom z ZFŚS) z 45 503 791,02 zł na koniec 2009 r. do 195 514,26 zł na koniec 2010 r.

[Dowód: akta kontroli str. 461-463]

7.1.1. Wierzytelności i ich windykacja

Na dzień 31 grudnia 2010 r. stan wierzytelności Agencji wynosił ogółem 29 273 490,12 zł (65 184 923,89 zł na koniec 2009 r.), w tym: należność główna 9 242 544,02 zł, odsetki 19 947 939,25 zł i koszty sądowe i procesowe 83 006,85 zł.

Większość wierzytelności (88,5% wierzytelności ogółem) stanowiły wierzytelności, przejęte na mocy art. 55 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych⁶³, tj. wierzytelności dotyczące rezerw żywnościowych Agencji Rynku Rolnego. Wierzytelności z tytułu rezerw materiałowych produktów leczniczych i wyrobów medycznych na dzień 31 grudnia 2010 r. wynosiły

⁶² Protokół przyjęcia ustnych wyjaśnień od Tomasza Pośnika p.o. Dyrektora Biura Audytu Wewnętrznego ARM z dnia 21 marca 2011 r.

⁶³ Dz. U. z 2004 r. Nr 42, poz. 386 ze zm.

3 355 520,70 zł, w tym należność główna 2 525 116,51 zł, odsetki 809 289,99 zł oraz koszty sądowe i procesowe 21 114,20 zł. Ich udział w ogólnej kwocie wierzytelności wynosił 11,5%.

Przebieg procesu windykacji wierzytelności przedstawiono poniżej:

Kategoria postępowania	Ilość spraw		Kwota (zł) wg stanu na 31.12.2010 r.	
	Rez. żywnośc.	Rez. med.	Rez. żywnośc.	Rezerwy med.
przed sądem	1	1	5 920 514,18	24 737,39
egzekucyjne	7	5	1 916 978,77	46 112,86
układ przed sądem	-	-	-	-
upadłościowe	2	6	171 603,92	3 197 039,80
likwidacje	-	5	-	63 482,34
porozumienia/ugody	5	-	17 908 872,55	-
Inne wierzytelności	-	2	-	24 148,31
Razem	15	19	25 917 969,42	3 355 520,70

[akta kontroli str. 551]

W ogólnej kwocie windykowanych przez Agencję wierzytelności największy udział stanowią porozumienia w sprawie spłaty zadłużenia (61,2%), postępowania upadłościowe (11,5%) i postępowania egzekucyjne (6,7%). W wyniku działań windykacyjnych Agencja w 2010 r. odzyskała wierzytelności w łącznej kwocie 750 004,99 zł, w tym z tytułu: rezerw żywnościowych 435 787,94 zł i rezerw medycznych 314 217,05 zł. Z wyegzekwowanych wierzytelności w ogólnej kwocie 750 004,99 zł, największe kwoty wyegzekwowanych wierzytelności powstały w latach: 1993 r. (118 318,37 zł), 1994 r. (204 683,65 zł), 2001 r. (166 018,16 zł) i 2009 r. (188 530,42 zł).

Jak wyjaśnił Pion Księgowości ARM⁶⁴ w 2010 r. nie wystąpiły przypadki przedawnienia roszczeń, ani też nie wystąpiły należności, które uległy przedawnieniu. W 2010 r. z uwagi na wyczerpanie czynności prawnych związanych z dochodzeniem wierzytelności, z ewidencji księgowej spisana została kwota w wysokości 33 133 386,67 zł, w tym w związku z umorzeniem postępowania egzekucyjnego przez komornika, w kwocie 18 802 804,17 zł, zakończeniem postępowania upadłościowego w kwocie 13 488 876,55 zł, postanowieniem Sądu w wyniku postępowania procesowego w kwocie 841 705,95 zł.

Największa wartość spisanych z ewidencji wierzytelności dotyczyła rezerw żywnościowych i pochodziła z lat 1993-2004 (32 291 680,72 zł). Istniejące na koniec 2010 r. wierzytelności dotyczą również rezerw żywnościowych i pochodzą z lat 1993-2004 (łączna kwota 25 917 969,42 zł). W 2010 r. nie występowały żadne przypadki samodzielnego umarzania wierzytelności przez ARM.

[akta kontroli str. 547-553, 659-661, 819]

⁶⁴ Wyjaśnienie Dyrektora Biura Finansowo-Księgowego Głównego Księgowego Jadwigi Lisowskiej znak BFK-076-570/11 z dnia 23 lutego 2011 r.

7.2. Zobowiązania ARM

Zobowiązania ARM w 2009 r. i 2010 r. przedstawiono w poniższym zestawieniu:

Wyszczególnienie	Wykonanie na 31 grudnia		3:2
	2009	2010	
	tys. zł		%
1	2	3	4
Zobowiązania ogółem:	33 628	17 545	52,2
w tym wymagalne	-	-	-
- z tytułu dostaw i usług, w tym wymagalne	26 250	13 265	50,5
- z tytułu podatków i opłat w tym wymagalne	730	647	88,6
- z tytułu ubezpieczeń społecznych, w tym wymagalne	1 347	1 282	95,2
- zabezpieczenie wykonania umów, w tym wymagalne	1 842	1 317	71,5
- inne zobowiązania w tym wymagalne	3459	1034	29,9
	-	-	-

Jak wynika z powyższego zestawienia zobowiązania Agencji ze wszystkich tytułów uległy w 2010 r. obniżeniu.

[Dowód: akta kontroli str. 343]

7.3. Sprawozdawczość w zakresie należności i zobowiązań

Sprawozdania Rb-N, Rb-Z i Rb-UN i Rb-UZ za 2010 r. Agencja sporządziła w dniu 24 lutego 2011 r. (tj. 3 dni po obowiązkowym terminie⁶⁵). Opóźnienie to (powstałe z przyczyn losowych⁶⁶) wg informacji uzyskanych z Głównego Urzędu Statystycznego przez pion księgowości Agencji⁶⁷ nie miało wpływu w procesie opracowywania zbiorczych danych przez GUS, gdyż przekazane przez ARM sprawozdanie było poprawne.

W sprawozdaniu Rb-N wykazano należności ogółem na koniec 2010 r. w kwocie 69 098 232 zł, w tym należności wymagalne w kwocie 3 365 607,99 zł, natomiast w sprawozdaniu na Rb-Z i Rb-UZ wykazano we wszystkich pozycjach wielkości zerowe.

Dane za 2010 r. wykazane w kwartalnym sprawozdaniu o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N), rocznym sprawozdaniu uzupełniającym o stanie należności (Rb-UN), kwartalnym sprawozdaniu o stanie zobowiązań według tytułów

⁶⁵ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych - Dz.U.10.43.247 załącznik nr 5 II (tabela C) – termin przekazania sprawozdania Rb-Z i Rb-N za za IV kwartał oraz Rb-UZ i Rb-UN za cały rok przez agencje państwowe (w tym ARM) do GUS i Ministra Gospodarki 52 dni po zakończeniu roku.

⁶⁶ Protokół przyjęcia ustnych wyjaśnień od Z-cy Biura Finansowo-Księgowego Agaty Orzyłowskiej-Fedak z dnia 17 marca 2011 r.

⁶⁷ Jak wyżej.